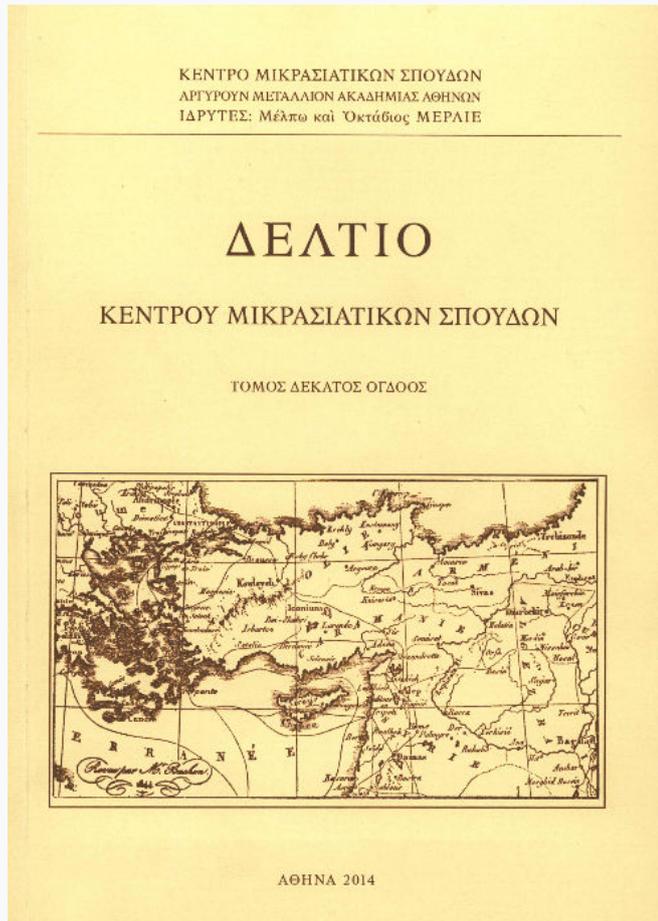

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 18 (2014)

Ο Samuel Baud-Bony στην Αθήνα του 1930

Μάρκος Φ. Δραγούμης

doi: [10.12681/deltiokms.302](https://doi.org/10.12681/deltiokms.302)

Copyright © 2015, Μάρκος Φ. Δραγούμης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Δραγούμης Μ. Φ. (2014). Ο Samuel Baud-Bony στην Αθήνα του 1930. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 18, 11-12. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.302>

Ο SAMUEL BAUD-BOVY ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ 1930

Ο Έλβετός Samuel Baud-Bovy (Γενεύη 1906-1986) καταγόταν από οικογένεια καλλιτεχνών και διανοουμένων. Ο συγγραφέας πατέρας του μαζί με τόν συμπατριώτη του φωτογράφο Fred Boissonnas στις 2 Αύγουστου 1913 έγιναν οι πρώτοι ορειβάτες που κατάφεραν να πατήσουν την κορυφή του Όλύμπου οδηγούμενοι από τόν Χρήστο Κάκκαλο. Ακολούθησε μιὰ δευτέρη ανάβαση τὸ 1927, στήν ὁποία συμμετεῖχε καὶ ὁ εικοσάχρονος Samuel, σπουδαστὴς τότε τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ τῆς δυτικῆς μουσικῆς (βιολί, σύνθεση, διεύθυνση ὀρχήστρας, μουσικολογία). Τὸ ἐπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος (1928-1929) ὁ Samuel Baud-Bovy, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια πὺ ἀκουσε καὶ εἶδε νὰ χορεύονται στήν περιοχή τοῦ Όλύμπου, πῆγε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ φοιτήσῃ στὸ Νεοελληνικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Σορβόνης κοντὰ στὸν ἑλληνοιστὴ Hubert Pernot. Καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1929 ἦρθε πάλι στήν Ἑλλάδα μὲ ὑποτροφία τοῦ κληροδοτήματος Λαμπράκη-Μαυποῖρ γιὰ νὰ τελειοποιηθεῖ στὴ γλώσσα καὶ νὰ μελετήσῃ βυζαντινὴ καὶ δημοτικὴ μουσικὴ. Στὸ διάστημα πὺ ταξίδευε γιὰ ἐδῶ καὶ παρέμεινε στήν Ἀθήνα (20.9.1929-14.6.1930) ἔγραφε σχεδὸν καθημερινὰ ἕνα ἡμερολόγιο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ὁποίου παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν γιό του Manuel γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ τόσο στὸ πρωτότυπο ὅσο καὶ μεταφρασμένο στὰ ἑλληνικὰ στὸ Δελτίο τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, μὲ τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφέας εἶχε στενὴ σχέση γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια.

Μιὰ προσεκτικὴ ἀνάγνωση τοῦ ὑπὸ δημοσίευση ἡμερολογίου ἀποκαλύπτει μιὰ προσωπικότητα μὲ ἰδιαίτερη εὐφυΐα καὶ συγκρότηση καὶ ἐκπληκτικὰ δραστήρια. Μέσα σὲ λίγους μῆνες βελτίωσε θεαματικὰ τὰ ἑλληνικά του, μιλώντας τα πια μὲ ἄνση, διάβασε πολλοὺς καὶ δύσκολους νεοέλληνας συγγραφεῖς στὸ πρωτότυπο (Παπαδιαμάντη, Κάλβο, Παλαμᾶ κ.ἄ.), μελέτησε βυζαντινὴ μουσικὴ στὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὸν Νικόλαο Παππᾶ, συνεχίζοντας παράλληλα, ὅσο προλάβαινε, τὴν ἐξάσκησή του στὸ πιάνο, τὸ βιολί καὶ τὴ διεύθυνση ὀρχήστρας. Ἐπιπλέον, δίδαξε στὸν

έαυτό του τη δημοτική μουσική διαβάζοντας (από βιβλία που δανειζόταν από την Έθνικη Βιβλιοθήκη) τις συλλογές του Ψάχου και του Παχτίκου. Και χάρη στη Μέλπω Μερλιέ, που τον κατηύθυνε στα έθνομουσικολογικά, άκουσε ζωντανά λαϊκούς μουσικούς από τα Μέγαρα και τα Δωδεκάνησα αλλά και πρόσφυγες από τη Θράκη και τη Μικρασία. Όλες αυτές οι μέλετες –στις όποιες δά πρέπει να προστεθεί ή παρουσία του στις παραδόσεις των καθηγητών Βέη, Κουγέα και Μενάρδου στο Πανεπιστήμιο– δέν εμπόδισαν τον Samuel Baud-Bovy πότε μοναχό και πότε μαζί με άλλους να περιηγείται, συχνά πεζή, την Άττική και τη Μεγαρίδα, να είναι τακτικός άκροατής της Συμφωνικής Όρχηστρας του Ώδειου Άθηνών που διηύθυνε τότε κυρίως ο Δημήτρης Μητρόπουλος, να παρακολουθεί θεατρικές και μελοδραματικές παραστάσεις και διάφορα ρεσιτάλ πιάνου, βιολιού και τραγουδιού, να πηγαίνει σε διαλέξεις, να επισκέπτεται εκθέσεις ζωγραφικής και να καλλιεργεί τις κοινωνικές του σχέσεις – μεταξύ άλλων γνώρισε τον Καλομοίρη, τον Παλαμά, τον Δροσίνη και την Εύα Σικελιανού.

Οί πιό στενοί του φίλοι στο διάστημα αυτό υπήρξαν ο άρχαιολόγος Ίωάννης Παπαδημητρίου, τὸ ζεύγος Μέλπως και Όκτάβιου Μερλιέ και κάποιος Έλβετοί (ὁ ζωγράφος Amiguet και τὸ ζεύγος Weiglé).

Μία αγαπημένη συνήθεια του Samuel Baud-Bovy ήταν να θαναμάζει τὸ λεκανοπέδιο τῆς Άττικῆς ἀπὸ τὸν Λυκαβηττὸ πὸ δέν χόρταινε νὰ τὸν σκαρφαλώνει. Ἀλλὰ πιὸ συχνὰ ἀνέβαινε στὴν Ἀκρόπολη, γιὰ τὴν ὁποία εἶχε ἰδιαίτερη ἀγάπη, ὅπως και γιὰ ὅτιδήποτε εἶχε σχέση με τὰ ἀρχαιολογικά μνημεῖα και μουσεῖα τῆς πόλης. Τὸ ἴδιο, ὅμως, ἐνδιαφερόταν και γιὰ καθετὶ σημαντικό ἢ φαινομενικὰ ἀσήμαντο πὸ συναντοῦσε στοὺς δρόμους και τὶς ἐξοχὲς τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ παρατηρητικότητα ἦταν μία ἀπὸ τὶς μεγάλες ἀρετὲς του.

Ὁ Samuel Baud-Bovy δέν ἄφηνε τίποτε ἀπὸ ὅσα ἔβλεπε και ἄκουγε χωρὶς νὰ τὸ σχολιάζει. Οἱ κρίσεις του ἦταν αὐστηρές, ἀλλὰ πάντοτε δίκαιες και καλοπροαίρετες και φανερώνουν ἕναν ἄνθρωπο με κοφτερό μυαλό και ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό του. Ὅπως οἱ περισσότερες ἰδιοφυΐες, ἔτσι και αὐτὸς εἶχε τὴν τύχη νὰ ὠριμάσει σε πολὺ μικρὴ ἡλικία.

Τὸ ἀνὰ χεῖρας ἡμερολόγιο εἶναι πολὺτιμο ὄχι μόνο ἐπειδὴ ἀποκαλύπτει τὴ σπουδαία προσωπικότητα ἐνὸς ἔνθερμου φιλέλληνα, ἀλλὰ και γιὰτὶ ἀπαθανατίζει μιὰν ἐξάισια γιὰ τὴ ζωντάνια, γοητεία, ἡρεμία και γραφικότητά της Ἀθήνα πὸ δέν πρόκειται νὰ ξαναὑπάρξει.